

Enflasyon Politika Faizinin Üzerine Çıktı

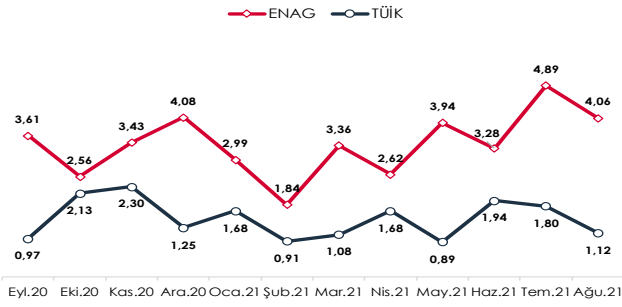
Ağustos ayında tüketici fiyat endeksi (TÜFE) beklentilerin (yüzde 0.72) üzerinde yüzde 1.12 artış kaydederken, bu aynı zamanda en yüksek Ağustos gerçekleşmesi oldu. Böylece bir önceki ay yüzde 18.95 olan yıllık enflasyon 30 baz puan artarak yüzde 19.25'e yükseldi.

Bilindiği üzere Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı enflasyon ve işsizlik gibi verilerin, gerçeği yansıtmadığı eleştirisi uzun zamandır yapılmaktadır.

Bir grup akademisyen tarafından Türkiye'deki enflasyonun saatlik, günlük ve aylık olarak açıklanması amacıyla kurulan Enflasyon Araştırma Grubu (ENAG), geçtiğimiz yılın Eylül ayından bu yana günlük fiyat değişimlerini takip ederek aylık olarak Tüketici Fiyat Endeksi açıklamaktadır.

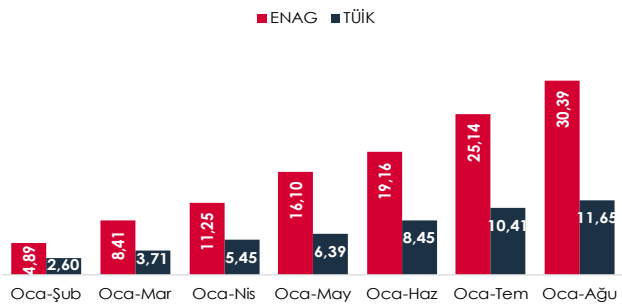
Ağustos'ta ENAGrup Fiyat Endeksi (E-TÜFE) TÜİK'in açıkladığının yüzde 1.12'lik aylık enflasyonun 294 baz puan üzerinde yüzde 4.06 oranında artış olduğunu ortaya koymaktadır.

Aylık Enflasyon (%)

Ocak-Ağustos 2021 döneminde ise enflasyon TÜİK verisine göre yüzde 11.65, ENAG'a göre yüzde 30.39 olarak gerçekleşmiştir. Bir başka ifadeyle geçtiğimiz 8 ayda ortalamada E-TÜFE'deki artış TÜFE'nin 2.6 katıdır.

Dönemlik Enflasyon (%)

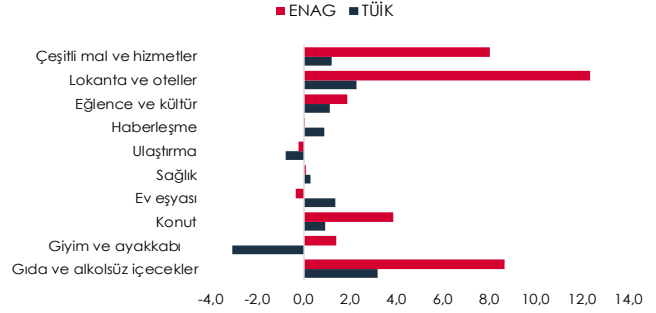

Ana harcama grupları itibarıyla Ağustos ayında artışın yüksek olduğu gruplar sırasıyla yüzde 3.18 ile gıda ve alkolsüz içecekler ile yüzde 2.27 ile lokanta ve oteller grubu oldu. Giyim ve ayakkabı grubu yüzde 3.08 ve ulaştırma grubu yüzde 0.77 ile fiyatları gerileyen iki grup oldu.

TÜİK alt grupları gösterge olarak alındığında E-TÜFE'de en yüksek artışlar sırasıyla yüzde 12.36 ile lokanta ve oteller, yüzde 8.67 ile gıda ve alkolsüz içkiler ve yüzde 8.03 ile çeşitli mal ve hizmetler grubunda olurken, ev eşyası yüzde 0.33 ile en çok aylık düşüşün gerçekleştiği grup oldu.

Aylık enflasyona en fazla katkı 0.83 yüzde puan ile gıda ve alkolsüz içecekler grubundan gelirken onu 0.15 yüzde puan ile konut ve 0.13 yüzde puan ile lokanta ve oteller grubu izledi.

Ana Harcama Grupları (aylık, %)

Gıda fiyatları aylık bazda yüzde 3.18 oranında artarken bu grupta yıllık enflasyon yüzde 24.9'dan yüzde 29.0'a yükseldi. Son enflasyon raporunda 2021 yılı için gıda enflasyonunun yüzde 15.0 olarak tahmin edildiğini hatırlatmak isteriz.

İşlenmemiş gıda fiyatları aylıkta yüzde 4.26 oranında artarak yıllıkta yüzde 25.7'den yüzde 32.4'e yükseldi. Bu grupta taze meyve ve sebze fiyatları aylıkta yüzde 10.08 oranında arttı. İşlenmiş gıda fiyatları ise aylıkta yüzde 2.19 oranında artarak yıllıkta yüzde 24.1'den yüzde 25.8'e yükseldi.

Çekirdek enflasyon göstergelerinden işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altını hariç tutan TÜFE-B endeksi aylıkta yüzde 0.74 oranında artarken bu grupta enflasyon yıllıkta yüzde 18.5'te yatay seyretti. Gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altını hariç tutan diğer çekirdek enflasyon göstergesi (TÜFE-C) ise aylık bazda yüzde 0.38 oranında artsa da yıllıkta yüzde 17.2'den yüzde 16.8'e geriledi.

Enerji fiyatları Ağustos ayında yüzde 0.63 artarken yıllık enflasyon yüzde 21.5'ten yüzde 20.7'ye geriledi.

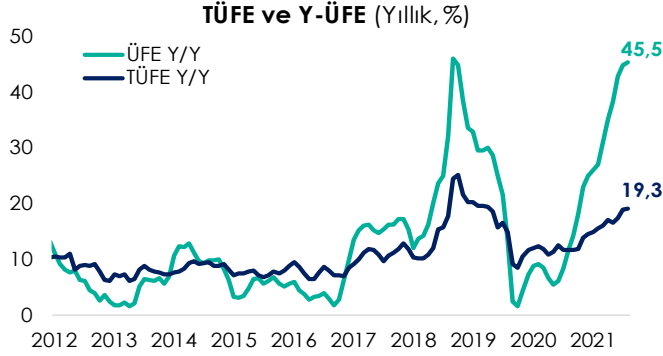
Temel mal fiyatları aylıkta yüzde 0.43 oranında azalarak yıllıkta yüzde 21.2'den yüzde 20.3'e geriledi. Dayanıklı mal grubu fiyatları aylıkta yüzde 1.02 oranında, giyim ve ayakkabı grubunda ise fiyatlar yüzde 3.16 oranında azaldı. Ağustos'ta yayımlanan kararname ile bir grup otomobil için ÖTV matrahının yükseltilerek bu grupta otomobil fiyatlarının yüzde 17.0'ye varan oranlarda düşmesi, temel mal enflasyonundaki gerilemede belirleyici oldu.

Hizmetler grubunda aylık artış yüzde 1.25 olurken, yıllık enflasyon yüzde 13.9'a yükseldi.

Ağustos'ta endekste kapsanan 415 maddeden, 59 maddenin ortalama fiyatında düşüş gerçekleşirken, 49 maddenin ortalama fiyatında değişim olmadı. 307 maddenin ortalama fiyatında ise artış gerçekleşti. Fiyatı artan ve azalan ürünler farkının toplam ürün sayısına oranı üzerinden hesapladığımız Enflasyon Yayılım Endeksi ise yükseldi.

Enflasyon Politika Faizinin Üzerine Çıktı

Yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) Ağustos ayında yüzde 2.77 oranında artarak yıllıkta yüzde 44.9'dan yüzde 45.5'e yükseldi. Böylece TÜFE ile Yİ-ÜFE arasındaki makas 26.3 yüzde puan ile yeni bir tarihi farka ulaştı.

Tedarik zincirinde yaşanan aksamlar, üretici fiyatlarının yurt dışı fiyatlardan, bir başka ifadeyle uluslararası fiyat ve döviz kuru gelişmelerinden etkilenmeye devam ettiğini ve maliyet kanalından gelecek baskının süreceğini ortaya koymaktadır. Üretim için ana girdi olan ara malı fiyat değişimi Ağustos'ta yüzde 57.2'den yüzde 54.7'ye gerilemiş olsa da maliyet baskılarının gücünü koruduğunu göstermeye devam ediyor.

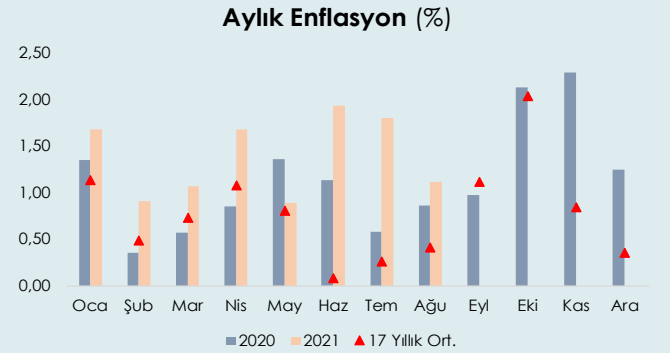
Ağustos ayında enflasyon yüzde 19.25 ile Nisan 2019'dan bu yana gördüğü en yüksek düzeye çıktı.

Enflasyonun yükselişinde gıda fiyatlarındaki artışın belirleyici olduğu görülüyor.

TCMB, Temmuz ayı Enflasyon Raporunda 2021 yıl sonu enflasyon tahminini yüzde 14.1'e yükseltmişti. Bir önceki raporda 2021 yılı için tahmini yüzde 12.2 düzeyindeydi.

TCMB'nin tahmin patikası yıllık enflasyonun Ekim sonuna kadar yüzde 19.0 etrafında seyredeceğini ve yılın son iki ayında bazın da etkisiyle gerilemeye başlayacağına işaret ediyor.

Yıllık enflasyonun Ağustos ayında yüzde 19.25 olmasından hareketle TCMB'nin yüzde 14.1 olarak öngördüğü tahmine ulaşılabilmesi ancak enflasyonun önümüzdeki Eylül-Aralık döneminde yüzde 2.20 oranında gerçekleşmesi halinde mümkün görünmektedir. Tarihsel gerçekleştirmelere baktığımızda ise olası olmadığını hesaplamaktayız.

Dolayısıyla enflasyonun yılı en iyi ihtimalle yüzde 17-18 aralığında tamamlayacağını beklemekteyiz.

Manşet enflasyondaki yükselişe rağmen TCMB'nin 23 Eylül'deki toplantısından bir faiz indiriminin gelmeyeceğini düşünüyoruz.